

Vijf jaar sectorplan hao

Profilering hao krijgt vorm

In het sectorplan HAO 2011-2015 benoemden de groene hogescholen hun profiel. We zitten nu bijna in 2015, in januari verschijnt het plan voor 2015-2019. Wat is er bereikt in de afgelopen jaren en wat mogen we verwachten voor de komende vijf jaar?

Aansluiting bij en samenwerking met de omgeving, leren in de praktijk, internationalisering, focus op duurzaamheid, innovatief naar inhoud en (onderwijs)proces, zie hier een aantal gemeenschappelijke

noemers in het sectorplan HAO 2011-2015 dat de hogescholen vijf jaar geleden formuleerden. Ook werd er gewerkt aan een eigen profiel. Lees hier wat dat betekent en hoe eraan gewerkt is.

DE PROFIELEN ZIJN VERSTERKT

Stoas heeft er een tweede lerarenopleiding Consumptieve technieken bij. De master Leren en Innoveren is stevig neergezet en uitgeroepen tot Topopleiding. HAS Hogeschool heeft sterker ingezet op de samenwerking met voorlopers in de omgeving, zoals bijvoorbeeld met de gemeente en met bedrijven in Oss (zie editie 9). Inholland heeft de duurzaamheidsagenda verder ingevuld. Daarvoor is onder andere een cross-over ontwikkeld voor technische en groene studenten van Inholland die samen projecten doen.

De sterkere profilering uit zich ook in de lectoraten. Sommige worden afgebouwd, andere opgetuigd. Stoas is van één naar drie lectoraten gegaan. De CAH werkt aan de opbouw van lectoraten voor beweiding, duurzaam bodemgebruik en in samenwerking met de gemeente Noordoostpolder voor de aardappelketen en sectorinnovatie.

Bij Hogeschool VHL uit het zich ook in de aanstelling van domein- en adjunctdirecteuren die als speerpunt hebben om de regionale, nationale en internationale contacten te verstevigen. “Deze sterkere profilering zorgt ervoor dat we meer duidelijkheid en transparantie scheppen”, zegt bestuursvoorzitter Peter van Dongen. “Belangrijk voor ondernemers en organisaties in de regio, en voor potentiële studenten.” Het aantal studenten is gegroeid. Dat was het streven van alle groene hogescholen en dat is ook gelukt. De scherpere profilering zou daar wel eens een rol in kunnen spelen. Behalve de grotere duidelijkheid zorgen de lectoraten voor meer actuele projecten, meer diepgang, kortom: meer kwaliteit. Dat trekt studenten.

DE PROFIELEN: OPLEIDINGENAANBOD EN EIGEN ACCENT

CAH Vilentum – verantwoord ondernemerschap

“Voor de diepgroene opleidingen en voor ondernemerschap moet je in Dronten zijn”, aldus CAH-directeur Rieke de Vlieger, “voor opleidingen gericht op de primaire productie hebben wij unieke faciliteiten.” CAH Almere richt zich op de groene en vitale stad.

Accenten zijn verantwoord ondernemerschap – vooral in Dronten – en internationalisering. Dit laatste uit zich in internationale stages voor alle studenten en bijvoorbeeld in een internationale foodopleiding in samenwerking met een Canadese universiteit met ongeveer de helft Nederlandse studenten.

HAS Hogeschool – vorming in de praktijk

Met vestigingen in Den Bosch en Venlo en een groot voedingsgebied biedt deze hogeschool een breed scala aan opleidingen op het gebied van tuin- en akkerbouw en dierhouderij, de ontwikkeling van voeding (zowel technologie als design) en opleidingen op het gebied van natuur en inrichting van de groene ruimte.

Daarnaast heeft de HAS als speerpunt de vorming van een ondernemende en internationaal georiënteerde student. Voorbeelden: elke student onderzoekt in het eerste jaar zijn sterke kanten en volgt tijdens zijn studie een buitenlandse stage.

Nog een accent is de praktijkgerichtheid. Alle cases waar studenten mee te maken krijgen zijn echt. Aan het eind van jaar vier doen de studenten een afstudeeropdracht voor een bedrijf waarbij de HAS een resultaatsverplichting garandeert. Voorzitter van het college van bestuur Dick Pouwels: “Iedereen werkt er tijdens de hele opleiding van de student dus naartoe om dat resultaat te kunnen leveren.”

Inholland – Randstedelijke vraagstukken

Inholland biedt, zegt hogeschooldirecteur van het domein Agri, Food & Life Sciences Peter Scheerder, vooral diepgroene opleidingen, geen hippe varianten. Dier- en veehouderij, Voeding (handel en technologie), Landschaps- en omgevingsmanagement, Tuinbouw & Agribusiness, Biotechnologie, Chemie en Biologie. Met vestigingen in Delft en Amsterdam ligt het accent op Randstedelijke vraagstukken. Zo is de opleiding Dier- en veehouderij gericht op managementachtige functies, bijvoorbeeld in de veevoederindustrie, in diergezondheid en in dierenwelzijn.

Hogeschool Van Hall Larenstein (VHL) – duurzaamheid en internationaal

Vanaf 2015 heeft deze hogeschool nog twee vestigingen: in Velp en in Leeuwarden. Opleidingen gaan over: Delta Areas & Resources, Food & Dairy en Animals & Business. Leitmotiv voor alle opleidingen is duurzaamheid, vertelt voorzitter van het college van bestuur Peter van Dongen. Verder kent de hogeschool een internationaal profiel met een sterke internationale ambitie.

Stoas Vilentum Hogeschool – leven lang leren

Stoas profileert zich binnen Vilentum als educatieve faculteit, gericht op leren en leven lang leren in het (groene) beroepsonderwijs en bedrijf. De faculteit biedt twee lerarenopleidingen, een AD (Associate Degree) Instructeur, een AD Bloem met instructievaardigheden en de master Leren en Innoveren voor docent-innovatoren.

Bij HAS Hogeschool staan innovatieve projecten centraal, bijvoorbeeld praktisch onderzoek naar teelt op water

HAO TUSSEN WO EN MBO

De verbanden in de groene kolom groeien. Dat gebeurt door de doorstroom van kennis vanuit de Centers of Expertise naar de Centra voor Innovatief Vakmanschap, waar deze kennis wordt omgezet in lesmateriaal. Ook zijn er lectoren die zowel aan Wageningen UR werken als op een hogeschool; dat stimuleert de kennisuitwisseling.

Daarnaast zijn er directe samenwerkingsverbanden. De CAH zet samen met aoc's associate degrees op en heeft doorlopende leerlijnen mbo/hbo. In Holland biedt samen met Wellantcollege vanuit hetzelfde gebouw in Amsterdam een doorlopende leerlijn aan op het gebied van voeding. Hogeschool VHL werkt op het kennislandgoed Larenstein nauw samen met Helicon Opleidingen. Drie projectgroepen werken aan praktijkgericht onderzoek, doorlopende leerlijnen en aan marketing en communicatie. De lector op het gebied van stadslandbouw doet er onderzoek en de kennis die daarover ontstaat, komt ter beschikking van de docenten en studenten van de hogeschool en van Helicon. Eenzelfde soort samenwerking is er in het noorden met Nordwin College en AOC Terra en met AOC Oost en de Groene Welle.

Studenten van Wellantcollege uit Rijswijk krijgen een practicum in de proeffabriek in Den Bosch. Dit practicum wordt gegeven door docenten van de HAS, die ook les geven in Rijswijk. Pouwels: "Zo is er directe kennisuitwisseling op de werkvloer."

Nieuwe kennis die ontwikkeld wordt op Stoas circuleert onder vmbo- en mbo-docenten via nascholingen, cursussen en trainingen, publicaties en lezingen, masterclasses van lectoren en vooral ook door onderzoek te doen samen met scholen. Samen met aoc's heeft Stoas een aanvraag gedaan voor een onderzoek naar 'de groene omgeving als katalysator voor leren' en naar 'responsief leiderschap'. Beide zijn gehonoreerd. En samen met Wageningen Universiteit draait de school projecten: 'Begeleiden Startende Docenten' en 'Professionele Leergemeenschappen van docenten'.

Ondanks de toenemende samenwerkingsverbanden binnen de kolom vindt Pouwels dat dit nog meer aandacht mag krijgen. "Als besturen zouden we de contacten tussen de docenten meer mogen stimuleren, want daardoor ontstaat die samenwerking."

DE HOGESCHOLEN DOEN HET SAMEN

Op bestuurlijk niveau zijn de agrarische hogescholen georganiseerd binnen het sectoradviescollege hao. Van daaruit wordt uitwisseling tussen docenten gestimuleerd. Zo is er bijvoorbeeld een project op het gebied van tuin- en akkerbouw over toetsen en beoordelen.

De scholen hebben afgesproken dat elke instelling opleidingen vaststelt en aanbiedt voor het eigen voedingsgebied. Omdat de scholen relatief klein zijn, is er ook de afspraak om nieuwe zaken samen te ontwikkelen, bijvoorbeeld binnen de Centers of Expertise en binnen de lectoraatsprogramma's. Lectoraten zijn over de vijf hogescholen verdeeld en de scholen wisselen onderling uit wat er binnen die programma's ontwikkeld wordt.

Daarnaast is er uitwisseling van opleidingen. Almere pikt de opleidingen Toegepaste biologie en Geo, media en design op die in Den Bosch ontwikkeld zijn en de opleiding Agrotechniek & management die in Dronten ontwikkeld is, wordt nu doorontwikkeld in Venlo.

'Voor opleidingen gericht op de primaire productie heeft CAH Vilentum in Dronten unieke faciliteiten.' In mei 2015 worden de Flevolandstal en de nieuwbouw van het weidebedrijf geopend

De opleidingen onder de noemer Delta Areas & Resources bij Hogeschool VHL richten zich op water, land en groene ruimte

DE HOGESCHOLEN ZIJN NOG NIET KLAAR

Zo zal er onderzoek komen naar waar nog witte vlekken zitten in de dekking van het aanbod van opleidingen. Dat is bijvoorbeeld het geval ten noorden van Amsterdam en in de zuidwestelijke delta. De scholen gaan verder met het overdragen van opleidingen om een betere spreiding en dekking te krijgen.

Ontwikkelingen op het gebied van veredeling, biochemie en bio-informatica, technische ontwikkelingen rondom biobased economy en big data zullen om verdere invulling van de profielen vragen. En iets verder weg schetst Dick Pouwels van HAS Hogeschool nog drie ontwikkelingen waar de hogescholen op in moeten spelen. Dat is op het gebied van voeding en gezondheid en het design van voedsel. “Voeding krijgt eenzelfde status als kleding en een huis. Er komt een ander type bedrijven en afnemers.”

Dan de ontwikkeling van een ketengeoriënteerde naar een circulaire economie wat om een heel ander soort denken vraagt. Tot slot is er het thema internationalisering. Hij voorziet dat de groene hogescholen en ook de aoc's over een jaar of tien samenwerken met universiteiten in Guatemala of China om daar opleidingen op te zetten die daar gevestigde Nederlandse bedrijven bedienen.

TOENEMENDE VERBINDING MET GRIJS

“Wij werken met, in en voor het groene domein,” zegt Stoas-directeur Madelon de Beus, “maar kennis die we opdoen delen we ook buiten groen, en kennis die we buiten opdoen delen we vaak en graag met groen.” Dat gaat bijvoorbeeld over professionele identiteit, over kenniscreatie, over passie voor je vak en over leren denken en handelen vanuit meerdere perspectieven en belangen.

De andere hogescholen werken meer of minder samen met grijze hogescholen. “Inholland is multisectoraal, de groen-grijze verbinding zit ingebouwd,” zegt Peter Scheerder. Voor HAS Hogeschool is deze verbinding een speerpunt de komende vijf jaar. Hogeschool VHL werkt in het noorden op het gebied van Life Sciences al enige jaren samen met Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en met Stenden Hogeschool. In Velp wordt er gewerkt aan een samenwerking met Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). Zo komt er een gezamenlijke internationale campus met onder andere voorzieningen voor huisvesting, sport en gezelligheid. Inhoudelijk zal er samenwerking zijn op onder andere het gebied van civiele techniek en economische opleidingen. In de Dutch Delta Academy werkt de school samen met Hogeschool Zeeland en de Hogeschool Rotterdam rondom watergerelateerde opleidingen.

Ook de CAH werkt samen met HAN op het gebied van autotechniek en met Hogeschool Windesheim op het gebied van werktuigbouwkunde. Met name de lector precisielandbouw is hierbij betrokken. Rieke de Vlieger: “Voor ons is dit een verrijking omdat het om techniekopleidingen gaat met andere toepassingen. Voor hen is het een verrijking omdat ze geen idee hebben dat er zoveel omgaat in de agrotechniek.”

Alle opleidingen bij Inholland zijn gericht op Randstedelijke vraagstukken

Stoas profileert zich als educatieve faculteit, gericht op leren en leven lang leren in het (groene) beroepsonderwijs en bedrijf

Kijk voor links bij dit artikel op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 10